

همه حقوق این اثر در چاپ اول متعلق به ناشر است و استفاده از مطالب کتاب با ذکر منبع مجاز است.

ابریسیاست سیاست‌های کلی رفاه و تأمین اجتماعی، بایستگی‌ها و شایستگی‌ها	
تألیف و گردآوری: علی حیدری	
ویراستار: ناهیده کاظم‌زاده گنجی	
صفحه‌آرایی: لیلا سهرابی	
طراحی جلد: نسیم ترابی‌باریزی	
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: آکام	
چاپ اول: ۱۴۰۰	
شابک: ۹۷۸-۶۳۲-۶۳۰۶-۵۰-۸	
تهران، میدان آرژانتین، خیابان احمد قصیر، خیابان دهم، پلاک ۲۰ تلفن: ۰۲۱۸۸۷۵۳۴۴۵ - فکس: ۰۲۱۸۸۵۰۷۴۲۱ کدپستی: ۱۵۱۴۷۳۴۳۱۱ - ایمیل: info@ssor.ir	
 سازمان تامین اجتماعی	

سرشناسه: حیدری، علی، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور: ابرسیاست: سیاست‌های کلی رفاه و تامین اجتماعی، بایستگی‌ها و
شایستگی‌ها/ تالیف و گردآوری علی حیدری.
مشخصات نشر: تهران: موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۴۲۲ ص.
شابک: ۸-۵۰-۶-۶۳۰۶-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
عنوان دیگر: سیاست‌های کلی رفاه و تامین اجتماعی، بایستگی‌ها و شایستگی‌ها.
موضوع: طرح نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی
موضوع: رفاه اجتماعی — ایران — آینده‌نگری
موضوع: Iran -- Forecasting -- Public welfare
موضوع: رفاه اجتماعی — ایران — سیاست دولت
موضوع: Iran -- Government policy -- Public welfare
موضوع: تامین اجتماعی — ایران — سیاست دولت
موضوع: Social security -- Iran -- Government policy
موضوع: سیاست اجتماعی
موضوع: Social policy
موضوع: خدمات اجتماعی — ایران
موضوع: Social service -- Iran
شناسه افزوده: موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی
رده‌بندی کنگره: HC۴۷۳
رده‌بندی دیویی: ۳۳۸/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۰۴۲۷۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

فهرست مطالب

۱۲	پیشگفتار مؤسسه
۱۳	تقدیر و تشکر
۱۵	پیشگفتار
۱۷	فصل اول: طرح سیاست‌های کلی رفاه و تأمین اجتماعی
۱۸	مقدمه
۲۰	۱-۱- حیطه عمل و دامنه اثر سیاست‌های کلی رفاه و تأمین اجتماعی
۲۴	۲-۱- خلاصه اقدامات اجرایی
۲۷	فصل دوم مبانی بنیادین سند
۲۸	مقدمه
۲۸	۱-۲- گفتار اول: اهمیت و ضرورت نظری
۲۸	۱-۱-۲- مقدمه
۳۰	۲-۱-۲- مبانی نظری (اسلام، ایران و جهان)
۴۹	۳-۱-۲- مطالعات تطبیقی
۵۹	۴-۱-۲- مبانی قانونی (استنادات قانونی، اسناد، احکام و تدابیر بالادستی - قوانین و مقررات موضوعه)
۷۵	۵-۱-۲- تعاریف عملیاتی
۷۶	۶-۱-۲- مدل نظری مطلوب یا الگوی نظری اسلامی-ایرانی رفاه و تأمین اجتماعی
۸۰	۷-۱-۲- دامنه و گستره نظری
۸۳	۸-۱-۲- دامنه تعهدات و خدمات در حوزه بیمه‌ای
۱۰۶	۹-۱-۲- دامنه تعهدات و خدمات در حوزه حمایتی و امدادی

- ۲-۲- گفتار دوم: اهمیت و ضرورت عملی ۱۱۵
- ۲-۲-۱- پیشینه و سیر تطور (بیمه‌ای، حمایتی و امدادی) ۱۱۵
- ۲-۲-۲- شناخت و تبیین وضع موجود (بیمه‌ای، حمایتی و امدادی) ۱۲۰
- ۲-۲-۳- مطالعه وضعیت کلان حوزه رفاه و تأمین اجتماعی ۱۲۱
- ۲-۲-۴- مطالعه وضعیت پوشش بیمه‌ای در سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی ۱۳۲
- ۲-۲-۵- شاخص‌های جمعیتی و اثرات آن بر پایداری مالی در سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی ۱۳۶
- ۲-۲-۶- شاخص فزونی مصارف بر منابع و اثرات آن بر پایداری مالی در سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی ۱۴۵
- ۲-۲-۷- نرخ جایگزینی و اثرات آن بر پایداری مالی نظام بازنشستگی ۱۷۷
- ۲-۲-۸- ارزیابی اکچوئریال سازمان‌ها و صندوق‌های بازنشستگی کشور ۱۸۰
- ۲-۲-۹- بدهی دولت به سازمان‌ها و صندوق‌های بازنشستگی کشور و اثرات آن بر پایداری مالی صندوق ۱۸۳
- ۲-۲-۱۰- قوانین تحمیلی بر سازمان‌ها و صندوق‌های بازنشستگی کشور و اثرات آن بر پایداری مالی نظام بازنشستگی ۱۸۹
- ۲-۲-۱۱- نرخ بیکاری و اثرات آن بر پایداری مالی نظام بازنشستگی ۱۹۷
- ۲-۲-۱۲- تغییرات دموگرافیک و اثرهای آن بر پایداری مالی نظام بازنشستگی ۲۰۰
- ۲-۲-۱۳- مطالعه شاخص کفایت در سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی ۲۰۴
- ۲-۲-۱۴- ارزیابی وضعیت کارآمدی در سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی ۲۱۱
- ۲-۲-۱۵- ارزیابی وضعیت جامعیت خدمات در سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی ۲۱۸
- ۲-۲-۱۶- هدف‌گذاری شاخص‌های مهم حوزه رفاه و تأمین اجتماعی در برنامه ششم توسعه ۲۱۹
- ۲-۲-۱۷- احصاء مسائل و مشکلات مبتلابه و تشریح چالش‌های پیش رو (بیمه‌ای، حمایتی و امدادی) ۲۲۲
- ۲-۲-۱۸- آسیب‌شناسی و کالبدشکافی مسائل و مشکلات و ترسیم وضعیت بر اساس تداوم روندهای موجود ۲۳۳
- ۲-۲-۱۹- ارائه راهکارهای اصلاحی و توسعه‌ای برای برون‌رفت از چالش‌ها و بحران‌های پیش رو ۲۳۷
- ۲-۲-۲۰- طرح الگو/مدل / طرح جامع مطلوب ۲۶۳

۲۶۹	۲-۲۱- دامنه و گستره عملی
۲۷۴	۲-۲۲- جمع‌بندی
۲۷۷	فصل ۳: روش‌شناسی تدوین شده
۲۷۸	۳-۱- تبیین ایده اولیه ابلاغی
۲۸۰	۳-۱-۱- تبیین مفاهیم و کلیدواژه‌های ایده اولیه ابلاغی
۲۹۱	۳-۱-۲- تبیین محورهای اصلی ایده اولیه ابلاغی
۲۹۲	۳-۲- پیشینه و گردش کار
۲۹۲	۳-۲-۱- مقدمات
۲۹۵	۳-۲-۲- نظرخواهی اولیه در خصوص پیش‌نویس قبلی (تجزیه و تحلیل نظرات واصله)
۳۰۵	۳-۲-۳- تعیین حیطه اثر و عمل سیاست‌های کلی و تعیین پیکربندی کلی آن
۳۱۱	۳-۲-۴- تهیه پیش‌نویس اولیه متن سیاست‌های کلی (۳۴ بندی)
۳۱۶	۳-۲-۵- نظرخواهی ثانویه
۳۱۹	۳-۲-۶- جلسات هم‌اندیشی
۳۲۱	۳-۲-۷- تهیه متن پیش‌نویس نهایی کارگروه (۲۷ بندی)
۳۲۷	فصل ۴: تبیین سیاست‌های کلی پیشنهادی
۳۲۸	۴-۱- متن پیش‌نویس سیاست‌های کلی رفاه و تأمین اجتماعی (۲۷ بندی)
۱۳۹۹/۲/۲۷	۴-۲- متن پیش‌نویس سیاست‌های کلی رفاه و تأمین اجتماعی، ویرایش پانزدهم، مورخ
۳۳۱	(۲۷ بندی)
۳۳۴	۴-۳- تهیه جدول تطبیقی و هم‌سنجی متن پیشنهادی با اصول، متن ایده اولیه و متن پیش‌نویس قبلی

پیشگفتار مؤسسه

علاوه بر سیاست‌های کلی برنامه‌های توسعه که از سال ۱۳۷۸ و با ابلاغ سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آغاز شد، تدوین و ابلاغ سیاست‌های کلی نظام در حوزه‌های مختلف و با ابلاغ «سیاست‌های ملی امنیت اقتصادی» از سال ۱۳۷۹ آغاز گردیده و این فرایند کماکان ادامه دارد. نگاهی به عناوین اولین سلسله از سیاست‌های کلی ابلاغی (امنیت اقتصادی، انرژی، منابع طبیعی، منابع آب، بخش معدن، بخش حمل‌ونقل و...) و بررسی خط سیر عناوین و موضوعات این سیاست‌ها حاکی از این است که حرکت به سمت نگاه متوازن و همه‌جانبه به توسعه و توجه به ابعاد نرم‌افزاری توسعه (فرهنگی، اجتماعی و...) بوده است.

یکی از خلأهای جدی در این عرصه، «سیاست‌های کلی رفاه و تأمین اجتماعی» است که با درخواست سازمان تأمین اجتماعی در سال ۱۳۹۲ از ریاست وقت مجمع تشخیص مصلحت نظام، فرایند آسیب‌شناسی و کالبدشکافی مسائل و مشکلات این بخش در دستور کار کمیسیون‌های مختلف دبیرخانه مجمع (امور زیربنایی، نخبگان و جنبه چشم‌انداز، و اقتصادی) و در نهایت کمیسیون علمی، فرهنگی و اجتماعی قرار گرفت و منجر به این شد که در سال ۱۳۹۵ ایده اولیه سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی ابلاغ و فرایند تدوین سیاست‌های موصوف آغاز شد و در خلال این مجاهدت علمی و کارشناسی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی و این مؤسسه نقش بسزایی در انجام تحقیقات و مطالعات مورد نیاز برای تدوین سیاست‌های کلی موصوف داشته و دارند.

بر همین اساس تصمیم گرفتیم کتاب حاضر را به‌عنوان بخشی از مطالعات زمینه‌ای و اسناد پشتیبان مربوط به سیاست‌های کلی رفاه و تأمین اجتماعی منتشر کنیم. امید است انتشار این اثر بتواند در تولید و نشر محتوای مورد نیاز حوزه سیاست اجتماعی، سیاست رفاهی و نظام رفاه و تأمین اجتماعی منشأ اثر و مفید فایده باشد.

روزبه کردونی

رئیس مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی